

Katowice, dnia 21 lutego 2005 roku

Znak: WK-6102/34/4/2004/05

Pan
Wójt Gminy
Rajcza

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach od 3 listopada do 25 listopada 2004 roku kontrolę doraźną w Gminie Rajcza w zakresie całokształtu gospodarki finansowej za okres od 1 stycznia 2001 roku do 31 sierpnia 2004 roku.

Ustalenia kontroli zawarte zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 21 grudnia 2004 roku, którego jeden egzemplarz pozostawiono w kontrolowanej jednostce.

Poniżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli, wskazując zarazem wnioski zmierzające do ich usunięcia oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych, stosownie do treści art. 9 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577 z późn. zm.):

W zakresie kontroli wewnętrznej

- *W latach 2001 - 2004 roku nie został dopełniony obowiązek przeprowadzenia kontroli we wszystkich podległych jednostkach organizacyjnych, w zakresie przestrzegania przez kierowników tych jednostek wprowadzonych procedur, na podstawie kontroli co najmniej 5% wydatków tych jednostek, co jest wymagane przepisami art. 127 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.).*

Przyczyną powyższej nieprawidłowości było zaniechanie podjęcia działań w zakresie właściwego zorganizowania kontroli wewnętrznej przez Zarząd Gminy Rajcza następnie przez p. Adama Iwanka - Wójta Gminy Rajcza.

Wniosek nr 1

Przeprowadzić kontrolę finansową wydatków w podległych jednostkach organizacyjnych, w zakresie przestrzegania przez te jednostki realizacji procedur kontroli, mając na uwadze postanowienia art. 127 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.).

W zakresie obsługi bankowej budżetu gminy

- *W dniach 28 marca 2002 roku i w dniu 31 marca 2004 roku zawarte zostały umowy na prowadzenie rachunku bankowego z Bankiem Spółdzielczym w Rajczy, bez podjęcia stosownej uchwały przez Radę Gminy w Rajczy, naruszając w ten sposób postanowienia art. 134 ust. 1 ustawy z dnia 26 listopada 1998 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.), zgodnie z którymi bankową obsługę budżetu jednostki samorządu terytorialnego wykonuje bank wybrany przez organ stanowiący danej jednostki w trybie określonym w przepisach o zamówieniach publicznych. Umowa z dnia 31 marca 2004 roku została zawarta na okres do dnia 31 marca 2005 roku. Przyczyną powyższej nieprawidłowości było błędne uznanie przez poprzedniego Wójta Gminy – p. Kazimierza Fujaka oraz obecnego Wójta Gminy Rajcza – p. Adama Iwanka, iż podjęta Uchwała Nr VI/48/99 Rady Gminy Rajcza z dnia 26 marca 1999 roku w sprawie wyboru banku do bankowej obsługi budżetu Gminy Rajcza oraz jednostek organizacyjnych i jednostek pomocniczych Gminy Rajcza (w tym jednostek i zakładów budżetowych) obowiązuje bezterminowo.*

Wniosek nr 2

Po wygaśnięciu umowy z dnia 31 marca 2004 roku przedłożyć Radzie Miasta projekt uchwały w sprawie wyboru banku do obsługi budżetu Gminy Strumień, mając na uwadze przepisy art. 134 ust. 1 ustawy z dnia 26 listopada 1998 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.).

W zakresie wykonania dochodów

- *Zaniechanie zastosowania ulgi górskiej wynikającej z art. 13b ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku o podatku rolnym (Dz.U. z 2002 r. Nr 200 poz. 1680) wobec części podatników, będących właścicielami nieruchomości gruntowych poniżej 1ha powierzchni. W związku z powyższym zawyżony został wymiar podatku rolnego:
 - w 2003 roku: wobec 2.183 podatników na łączną kwotę 28.116,39 zł;
 - w 2004 roku: wobec 2.282 podatników na łączną kwotę 29.391,87 zł.Przyczyną powyższej nieprawidłowości było nierzetelne wykonywanie obowiązków przez pracowników ds. wymiaru podatkowego oraz brak nadzoru ze strony Wójta jako organu podatkowego. Skutkiem powyższej nieprawidłowości jest narażenie Gminy na dodatkowe koszty związane z ewentualnym zwrotem podatku oraz utracenie możliwości odzyskania części utraconych dochodów z tytułu subwencji rekompensującej za 2003 rok mając na uwadze rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 czerwca 2003 roku w sprawie szczegółowych zasad obliczania i trybu przekazywania gminom kwoty rekompensującej dochody utracone z tytułu ustawowych ulg i zwolnień (Dz.U. z 2003 r. Nr 113, poz. 1073).*

Wniosek nr 3

Wszczęć postępowanie podatkowe wobec podatników nie objętych w latach 2003 i 2004 ulgą górską, mając na uwadze postanowienia art. 13b ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku o podatku rolnym (Dz. U. z 2002 r. Nr 200, poz. 1680) oraz przepisy art. 165 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja Podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60.).

Wniosek 4

Wzmocnić nadzór nad pracownikami dokonującymi wymiaru podatków, mając na uwadze postanowienia art. 35a ust. 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.).

W zakresie wykonania wydatków

- *Zaniechanie przedłożenia Skarbnikowi Gminy Rajcza do kontrasygnowania umów z dnia 20 listopada 2002 roku oraz 2 stycznia 2003 roku dotyczących przyznania ryczałtów samochodowych na jazdy lokalne dla Wójta Gminy, Sekretarza Gminy i podinspektora ds. budownictwa, co jest niezgodne z przepisami art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.).
Brak kontrasygnaty Skarbnika powoduje brak skuteczności czynności prawnych, ponieważ zgodnie z przepisem art. 46 ust.3 ustawy o samorządzie gminnym, jeżeli czynność prawna może spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych do jej skuteczności potrzebna jest kontrasygnata Skarbnika Gminy (głównego księgowego budżetu).*
- *W postępowaniu przetargowym na „Dowożenie i odwożenie uczniów autobusami do szkół w tym SP Zwardoń”, przeprowadzonym w 2004 roku, zaniechano wykluczenia firmy „Mikatrans” Rajcza, która do oferty załączyła nieaktualne zaświadczenie o zmianie we wpisie do ewidencji działalności gospodarczej oraz nieaktualne zaświadczenie o numerze ewidencyjnym REGON. Powyższe zaświadczenia wystawione zostały wcześniej niż 6 miesięcy przed upływem terminu składania ofert. Aktualność powyższych dokumentów wymagana była w części IV pkt 3 specyfikacji istotnych warunków zamówienia.
Powyższym zaniechaniem naruszono przepisy art. 19 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 10 czerwca 1994 roku o zamówieniach publicznych (Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664 z późn. zm.).
Przyczyną powyższej nieprawidłowości było nierzetelne wykonywanie obowiązków przez komisję przetargową oraz brak nadzoru ze strony Wójta Gminy p. Adama Iwanka – zatwierdzającego protokół postępowania z dnia 12 sierpnia 2004 roku.*
- *W przetargu nieograniczonym na „Budowę gimnazjum w Rajczy w stanie surowym zamkniętym z wykonaniem pokrycia dachu i montażem stolarki okiennej i drzwi zewnętrznych” przeprowadzonym w 2001 roku nie odrzucono oferty firmy „REVAN” Marek Gawron ul. Fabryczna 14 z Żywca pomimo, że nie spełniała wymogów zawartych w specyfikacji istotnych warunków zamówienia dotyczących wpłaty wadium w kwocie 120.000,00 zł. Oferent przedstawił jako dowód wniesienia wadium Ubezpieczeniową gwarancję wadialną Nr BB/GP/44/8/2001 wystawioną dnia 10.08.2001 roku na kwotę 120.000,00 zł ważną od dnia 21.08.2001 roku do dnia 04.10.2001 roku. W związku z powyższym na dzień otwarcia ofert, tj. 14.08.2001 roku gwarancja nie obowiązywała. Naruszono w ten sposób przepisy art. 27a ust. 1 pkt 1 obowiązującej wtedy ustawy z dnia 10 czerwca 1994 roku o zamówieniach publicznych (Dz. U. z 1998 r. Nr 119, poz. 773 z późn. zm.).
Przyczyną powyższej nieprawidłowości było nierzetelne wykonywanie obowiązków przez członków komisji przetargowej.*

Wniosek nr 5

Wprowadzić procedury wewnętrznej kontroli finansowej w zakresie udzielenia zamówień publicznych, mając na uwadze art. 35a ust. 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.) oraz przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 19, poz. 177 z późn. zm.).

Wniosek nr 6

Wzmocnić nadzór nad członkami komisji przetargowych w zakresie prawidłowego przygotowywania dokumentacji przetargowej oraz nad komisją przetargową pod względem rzetelności rozpatrywania ofert w trakcie postępowania, mając na uwadze postanowienia art. 35a ust. 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.).

- *Gminna Biblioteka Publiczna w Rajczy oraz Gminny Ośrodek Kultury w Rajczy prowadzone są w formie jednostek budżetowych, pomimo iż zostały one wpisane do ksiąg rejestrowych instytucji kultury: I - GOK i II – GBP, prowadzonych przez Gminę Rajcza, uzyskując w ten sposób osobowość prawną. Naruszono tym samym przepisy art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 roku o bibliotekach (Dz.U. z 1997 r. Nr 85, poz. 539 z późn. zm.) w związku z art. 27 – 32 ustawy z dnia 25 października 1991 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2001 r. Nr 13, poz. 123 z późn. zm.).*

Wniosek nr 7

Podjąć działania mające na celu doprowadzenie formy prowadzenia gospodarki finansowej Gminnej Biblioteki Publicznej w Rajczy oraz Gminnego Ośrodka Kultury w Rajczy, do zgodności z przepisami art.27 – 32 ustawy z dnia 25 października 1991 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2001 r. Nr 13, poz. 123 z późn. zm.), mając na uwadze art. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn.zm.).

- *Prowadzenie obsługi finansowo-księgowej placówek oświatowych oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przez Urząd Gminy w Rajczy na podstawie pełnomocnictw, udzielonych Urzędowi Gminy dnia 1 września 2003 roku przez Dyrektorów placówek oświatowych oraz Kierownika GOPS, na czas nieokreślony, upoważniających do prowadzenia gospodarki finansowej zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości. (Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn. zm.).
W związku z powyższym ograniczono odpowiedzialność kierowników jednostek budżetowych Gminy Rajcza za całość gospodarki finansowej każdej z tych jednostek oraz pozbawiono ich możliwości wykonywania obowiązków w zakresie kontroli finansowej, które wynikają z art. 28a ust. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.), mówiącego iż kierownik jednostki może powierzyć określone obowiązki w zakresie gospodarki finansowej wyłącznie pracownikom jednostki, w związku z art. 35a ust. 3 ustawy.*

Wskutek błędnego zorganizowania obsługi finansowo-księgowej szkół i przedszkoli oraz GOPS dopuszczono do braku sporządzania odrębnych sprawozdań jednostkowych dla powyższych jednostek budżetowych, wymaganych przepisami rozporządzenia Ministra

Finansów z dnia 13 marca 2001 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2001 r. Nr 24, poz. 279 z późn. zm.). Nie sporządzano również na koniec 2001, 2002 i 2003 roku bilansu, odrębnie dla powyższych jednostek, wymaganego postanowieniami § 14 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 153, poz. 1752 z późn. zm.). W Gminie Rajcza prowadzony jest wspólny rachunek bankowy dla wszystkich jednostek oświatowych.

Zgodnie z art. 34 a ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz.U. z 1996 r. Nr 67 poz. 329 z późn. zm.) organ prowadzący szkołę lub placówkę sprawuje nadzór nad jej działalnością, dlatego też jego odpowiedzialność może wynikać tylko z nadzoru. Niemożliwa jest sytuacja, w której organ nadzoru odpowiadałby jednocześnie za kierowanie działalnością jednostki nadzorowanej, tym bardziej że zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 1 i 5 ustawy o systemie oświaty to dyrektor szkoły lub placówki kieruje jej działalnością, dysponuje środkami określonymi w planie finansowym i ponosi odpowiedzialność za ich prawidłowe wykorzystanie. W związku z powyższym to dyrektor szkoły lub placówki jako kierownik jednostki sektora finansów publicznych wykonuje i odpowiada za jej gospodarkę finansową w takim zakresie w jakim wynika to z ustaw.

Odpowiedzialność za powyższe ponosi p. Adam Iwanek – Wójt Gminy Rajcza, który zorganizował obsługę finansowo-księgową jednostek budżetowych Gminy Rajcza.

Wniosek nr 8

Opracować rozwiązania zapewniające kierownikom jednostek organizacyjnych – szkół i przedszkoli oraz GOPS – możliwość wykonywania obowiązków wynikających z art. 28a ust. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 roku o finansach publicznych (Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.), zgodnie z którym kierownik jest odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej jednostki, w związku z art. 35a ust. 3 ustawy, mając na uwadze art. 39 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz.U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późn. zm.) oraz art. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn. zm.).

Powyższe nieprawidłowości świadczyć mogą o niedostatecznym przygotowaniu merytorycznym niektórych pracowników, w związku z czym należy rozważyć możliwość zapewnienia pracownikom stałego podnoszenia kwalifikacji i wiedzy, celem skutecznego wykonywania powierzonych im obowiązków, mając na uwadze Standardy kontroli finansowej w jednostkach sektora finansów publicznych opublikowane w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Finansów z 2003 r. Nr 3, poz. 13 a ponadto wyciągnąć konsekwencje służbowe w stosunku do tych pracowników, którzy przyczynili się do powstania powyższych nieprawidłowości.

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577 z późn. zm.), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, w **terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń **w zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4 ustawy** z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wносить do **Kolegium** tutejszej Izby, **w terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.